

ПРОЛОГ

Карла Лемаршан

Еркуль Пуаро з цікавістю спостерігав за молодою жінкою, запрошеною до його кабінету.

У її листі не було нічого особливого — звичайне бажання зустрітися, без жодного натяку на причину. Стриманий лист ділового характеру. Лише твердість почерку вказувала на те, що його авторка, Карла Лемаршан, іще зовсім молода.

Ї ось вона постала перед ним власною персоною — висока і струнка дівчина ледь за двадцять. Дівчина, яка притягує до себе погляди. Гарно одягнена — на ній було красиве, зшите по фігурі пальто з дорогим хутром. Витончена лінія голови й шиї, високе чоло, маленький акуратний ніс, вольове підборіддя. Вона була сповнена життя, і саме це, а не її краса, одразу ж привертало увагу.

До її візиту Еркуль Пуаро почувався старим, а тепер ніби ковтнув чистого повітря, збадьорився й посвіжів.

Встаючи назустріч дівчині, Пуаро завважив, що її темно-сірі очі пильно вивчають його з голови до ніг. Вона була налаштована дуже серйозно.

Присівши на стілець, Карла взяла запропоновану сигарету. Деякий час вона курила мовчки, проте її погляд, усе ще спрямований на чоловіка, лишався уважним і вдумливим.

Пуаро привітно почав:

— Отже, є щось, що вам потрібно з'ясувати, чи не так?

Карла стрепенулася.

— Перепрощую, що ви сказали?

У неї був приємний, з легкою хрипінкою голос.

— Ви намагаєтеся зрозуміти, шарлатан я чи людина, яка вам потрібна. Чи не так?

Вона посміхнулася:

— Що ж, ви вгадали. Бачте, пане Пуаро, ви на вигляд зовсім не такий, яким я вас уявляла.

— Я старий, еге ж? Старший, ніж ви думали?

— І це теж. — Вона завагалася. — Я буду з вами відверта. Розумієте, я хочу... мені потрібен найкращий...

— Можете бути спокійні, — відповів Пуаро, — я і є найкращий!

— І найскромніший, — саркастично зауважила Карла. — Але зараз мені дуже хочеться повірити вам на слово.

Пуаро спокійно відказав:

— Бачте, у моєму ділі важливі не лише м'язи. Мені не обов'язково нахилитися та вимірювати сліди, збирати недопалки чи вивчати прим'яту траву. Мені досить зручно влаштуватися у кріслі й думати. Ось чим я працюю! — І Пуаро злегка постукав себе по голові, що формою трохи нагадувала яйце.

— Знаю, — сказала Карла Лемаршан, — тому я і звернулася до вас. Справа в тому, що я хочу, щоб ви зробили дещо неймовірне.

— Що ж, звучить заманливо, — Еркюль Пуаро бадьоро глянув на співрозмовницю.

Карла Лемаршан глибоко зітхнула й почала:

— Карла — це не справжнє моє ім'я. Мене звать Керолайн, як і мою матір. І прізвище Лемаршан, яке я ношу, відколи себе пам'ятаю, також не моє. Моє справжнє прізвище — Крейл.

Еркюль Пуаро наморщив лоба і пробурмотів:

— Крейл... Ніби щось знайоме...

Вона відповіла:

— Батько був художником — досить відомим. Дехто каже, що він був видатним художником. Думаю, так і є.

Пуаро запитав:

— Еміас Крейл?

— Так. — І після невеличкої паузи вона додала: — А моя мати, Керолайн Крейл, була засуджена за його вбивство.

— Ага! Тепер я пригадую, хоч і досить приблизно. На той час я був у від'їзді, за кордоном. Стільки часу минуло...

— Шістнадцять років, — уточнила дівчина.

На її білому як стіна обличчі палали дві гарячі вуглики очей.

— Ви розумієте... Її судили й винесли вирок... Її не повісили, бо знайшли пом'якшувальні обставини, і засудили до довічного ув'язнення. Після суду вона прожила лише рік. Ось так. Усе ніби завершено, скінчено, поховано...

Пуаро спокійно мовив:

— Ніби?..

Дівчина, що назвала себе Карлою Лемаршан, мовчала, зціпивши руки. Аж ось вона заговорила. Спокійно, з паузами, з якоюсь неймовірною внутрішньою переконаністю:

— Можете лише уявити, через що мені довелося пройти. Коли це сталося, мені було всього п'ять... Надто мала, аби щось зрозуміти. Звісно, я пам'ятаю матір і батька, і пам'ятаю, як мене поспішно вивезли кудись у село. Пригадую поросят, а також повну, симпатичну дружину фермера, і всі були до мене дуже добрі. І я пам'ятаю якісь дивні погляди, якими зустрічали і проводжали мене селяни. Звичайно, я знала, — діти завжди це відчувають, — що щось не так, але не могла зрозуміти, що саме...

Потім була подорож пароплавом — дуже захоплива — яка тривала багато днів. На березі мене зустрів дядько Саймон, і ми жили з ним і з тітонькою Луїзою в Канаді, у Монреалі. На мої запитання про маму й тата вони відповідали, що ті незабаром прийдуть. Потім — не пригадую, як це сталося, — але я раптом зрозуміла, що вони померли, хоча ніхто мені про це й не говорив. Із часом я дедалі менше й менше думала про них. І знаєте, почувалася дуже щасливою. Дядько Саймон і тітонька Луїза ставилися до мене лагідно, вони віддали мене до школи, де я незабаром знайшла чимало друзів. Я зовсім забула, що в мене було колись інше ім'я та інше прізвище — не Лемаршан. Тітка Луїза сказала, що це моє тамтешнє ім'я, канадське, і це мені здалося на той час цілком природним. Тож згодом я й забула, що в мене колись було інше ім'я...

Вона зухвало задерла підборіддя й мовила з викликом:

— Гляньте на мене! Будь-хто, зустрівши мене, може сказати: «Йї нема чого перейматися!». Я заможна, маю чудове здоров'я, приваблива. Живи собі й насолоджуйся життям. У двадцять я й подумати не могла, що захочу з кимось усім помінятися.

Але з часом я почала ставити запитання. Про матір і батька, ким вони були, чим займалися? Зрештою, як і мало бути, я про все довідалась. Мені

сказали всю правду. Вони були вимушені це зробити хоч би тому, що мені виповнився двадцять один рік — я пішла на свій хліб. А потім прийшов цей лист. Лист, який залишила мати перед смертю.

Вираз її обличчя змінився, погляд згас — очі вже не здавалися двома вуглинами, а перетворилися на темні сумні озерця.

— Так я дізналася правду: матір засудили за вбивство. Це було жахливо.

Вона зробила паузу.

— Маю вам ще дещо розповісти. Я нещодавно заручилася. Дядько з тіткою говорили зачекати з весіллям, поки мені не виповниться двадцять один рік. Коли я дізналася правду, зрозуміла, чому вони так казали.

Пуаро, що досі слухав мовчки, перервав її розповідь:

— А як сприйняв це ваш наречений?

— Джон? Джон запевнив мене, що його це зовсім не турбує й не має аніякісного значення, принаймні для нього. Зараз є лише ми двоє: Джон і Карла. Минуле лишилося в минулому.

Вона трохи нахилилася вперед.

— Ми досі заручені. Однак це все таки має значення. Для мене. І для Джона також... Ми вже зараз думаємо про майбутнє. — Вона зціпила руки. — Бачите, ми хочемо мати дітей. Це наше

спільне бажання. Але ми не хочемо бачити, як вони зростають, і боятися.

— Але ж, — почав Пуаро, — ви розумієте, що кожен з нас може мати предків, які чинили злочини?

— Ви не розумієте. Звісно, так і є. Але ж люди зазвичай не знають цього напевно. Чого не скажеш про нас. Ми постійно про це думаємо. Інколи я помічаю, як Джон дивиться на мене — цей погляд швидкий, мов блискавка. Припустімо, ми одружимося й коли-небудь посваримося. І я помічу оцей його погляд...

— Як убили вашого батька? — перервав її Еркюль Пуаро.

Карла відповіла чітко і твердо:

— Його отруїли.

— Зрозуміло.

Між ними запанувала тиша.

Нарешті дівчина продовжила спокійним, діловитим голосом:

— Слава богу, ви мене розумієте. Ви розумієте, що це *має* значення! І не намагаєтеся мене втішати.

— Я все чудово розумію, — промовив Пуаро. — Єдине, чого я *не* розумію: навіщо вам потрібен я?

Карла Лемаршан скромно відказала:

— Я хочу вийти заміж за Джона. І я вийду! І хочу мати дітей — не менше ніж двох дівчаток і двох хлопчиків! Ви повинні зробити усе, щоб це стало можливим.

— Тобто ви хочете, аби я поговорив з вашим нареченим? О, ні, не так! Я говорю дурниці! Ви хочете зовсім іншого. Що ж, скажіть, у чому полягає ваш задум?

— Ось що, пане Пуаро. Я хочу, аби ви зрозуміли, чітко зрозуміли одну річ: я наймаю вас для розслідування вбивства.

— Ви хочете сказати, що...

— Так, саме так. Вбивство залишається вбивством, учинене вчора чи шістнадцять років тому.

— Але ж, мила моя мадемуазель...

— Стривайте, пане Пуаро. Ви ще не про все дізналися. Є ще один вкрай важливий момент.

— Так?

— Моя мати цього не робила.

Еркюль Пуаро, почухавши носа, пробурмотів:

— Так, звісно, я розумію, що...

— Справа не тільки в почуттях. Є її лист. Мати залишила його для того, щоб я була цілком певна: вона не вбивала, вона не винна. І я маю в цьому переконатися.

Еркюль Пуаро задумливо поглянув на дівчину, яка пильно дивилася йому в очі. Затим поволі мовив:

— *Tout de même*...¹

¹ І все ж... (фр.). (Тут і далі прим. перекл., якщо не зазначено інше.)